

เรียนยังไงให้ "เก่ง" และต้องเก่งกว่าครูบาอาจารย์ คำแนะนำจากนักเรียนทุนชื่อ "ดร.ป่วย"

นำเสนอเมื่อ : 14 มี.ค. 2559

“ป่วย อึ้งภากรณ์ เป็นนักเรียนทุนรัฐบาล ที่ข้ามน้ำข้ามทะเลไปเรียนจบปริญญาเอกในมหาวิทยาลัยชั้นนำของอังกฤษ ในเรื่อง”เรียนเก่ง” ไม่ต้องสงสัย ที่สำคัญป่วยไม่ใช่คนเรียนเก่ง เป็นหัวกะทิที่มุ่ง”เอาตัวรอด” เท่านั้น แต่มีความกล้าหาญที่พิสูจน์ให้เห็นจากการเสี่ยงตายโคตรมมาลงที่ชัยนาทในระหว่างสงครามเพื่อทำหน้าที่”เสรีไทย” ขณะเป็นนักเรียนนอก หรือการแสดงจุดยืนท่าทนายผู้มีอำนาจ อย่งไร” จดหมายจากนายเขม เย็นยิ่ง”และอื่นๆอีกมาก

ระยะหนึ่ง ป่วยรับหน้าที่คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และเขียนบทความ”เรียนให้เก่ง” ลงในหนังสือ”เศรษฐศาสตร์” เมื่อปี 2510 ในภายหลังนำมารวมไว้ในหนังสือ “อัตชีวประวัติ : เหลียวหลัง แลหน้า ป่วย อึ้งภากรณ์” ลองอ่านคำแนะนำของครูบาอาจารย์ชื่อ”ป่วย”กันดู

ในการเขียน เรื่อง สำหรับบอสนุศลเศรษฐศาสตร์ประจำปี 2510 ผมจะขอคุยสักหน่อย คำว่าคุยในสมัยนี้หมายความว่าโอ้อวด นานๆ ทีฟังอาจารย์โอ้อวดบางหวังว่าคงไม่รังเกียจ มีนักศึกษาถามผมบ่อยๆ ว่า ไตขาววาคณบดีเรียนเก่ง เรียนอย่างไรจึงเก่ง บางคนกล้าหนอยก็ถามว่า ที่เขาลือกันว่าเรียนเก่งนั้นจริงเพียงใด

คำถามเช่นนี้จะตอบโดยไม่อ้อวดย่อมทำไม่ได้ แต่อย่างไรก็ตามควรพิจารณาข้อเท็จจริงก่อนไปขึ้นประถมและมัธยม ผมเรียนอยู่ที่โรงเรียนอัสสัมชัญ บางรัก สอบไล่ได้คะแนนรวมมักจะไม่ต่ำกว่า 80% บางครั้งพลาดก็ต่ำลงมาบ้าง แต่ก็ไม่ถึง 75% แต่ตั้งแต่มัธยม 5 ไปถึง 8 คะแนนส่วนมากใกล้ 90% บางปีก็เกินกว่า 90% ในการศึกษาชั้นอุดมศึกษาที่มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง ผมเรียนพลาซ ทำงานพลาซ สอบไล่ได้เป็นธรรมศาสตร์บัณฑิตภายในกำหนด 3 ปี คะแนนส่วนมากได้พอผ่านไป รับพระราชทานปริญญาลำดับปี 65 ในจำนวนรุ่นเดียวกัน 79 คน

ใน การศึกษาชั้นปริญญาตรีทางเศรษฐศาสตร์ ที่มหาวิทยาลัยลอนดอนมีการสอบไล่ 2 ครั้งในระยะ 3 ปี สอบชั้น intermediate เมื่อปลายปีแรกเขาใจว่าได้คะแนนไม่สู้ดีนัก (ถ้าก็ดีก็คงจำได้เอามาคุยได้) และสอบชั้น finals เมื่อปลายปีที่ 3 การสอบ finals มีสอยขอเขียน 9 ลักษณะวิชา สรุปได้วา เกียรตินิยมอันดับ 1 ได้รับอนุญาตให้เรียนปริญญาเอกต่อได้

ใน การศึกษาชั้นปริญญาเอกทางเศรษฐศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยลอนดอน (หลังจากไปเป็นทหารเสีย 3 ปีกว่า) ไม่ต้องสอบขอเขียนแต่ทำวิทยานิพนธ์ (เรื่องเศรษฐศาสตร์ว่าด้วยการควบคุมตีบวก) และการสอบปากเปล่าได้กระทำสำเร็จภายใน 3 ปี1 เอาวิทยานิพนธ์มาอ่านใหม่เร็วๆ นี้รู้สึกว่าจะไม่สู้จะวิเศษนัก สมมติว่าผลของการเรียนตามข้อเท็จจริงข้างตนแสดงว่าเรียนเก่งปัญหาต่อไปคือ เรียนเก่งอย่างไร ที่จะบรรยายต่อไปนี้เป็นวิธีการที่ไซ้มาแล้วเฉพาะตัวไม่อาจเอื้อมที่จะแสดง เป็นหลักการสำหรับนานาจิตตัง แต่บางขอก็คงจะเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาอื่นได้บ้าง เช่น ความพากเพียร

1. ความพากเพียร ถ้าใครบอกเราว่ามีผู้หนึ่งผู้หนึ่งสติปัญญาเลิศมนุษย์ ไม่ต้องเล่าเรียนอะไรหนักหนา ก็สอบได้ดีและเด่น อย่าเชื่อ เพราะสติปัญญานั้น จริงอยู่ บางคนอาจจะมิดีกว่าคนอื่น

แต่การฝึกฝนสติปัญญาอื่นไม่มีวิธีอื่น นอกจากใช้ความอดสาหะพากเพียร

เมื่อ ผมเรียนอยู่มัธยม 5 กำลังคลั่งพลศึกษา เพื่อนๆ เขาชวนให้ออกวิ่งเช้าๆ ก็ตื่นแต่ตี 3 หรือตี 4 วิ่งบางเดินบางจากตลาดนอยมาสนามหลวง (เพื่อนๆ บางคนวิ่งได้หลายรอบ ผมบางทีก็เิดรอบ บางทีก็ครึ่งรอบ) แล้วก็วิ่งรอบสนามหลวงแล้วกลับบ้าน พอกลับบ้านยังไม่สว่าง จิตใจก็ปลอดโปร่ง ก็รู้สึกเวลาเขาตื่นนี้เป็นเวลาเหมาะสำหรับเล่าเรียน ต่อมาแม่จะไม่ออกวิ่งเขามากๆ ก็มีเวลาทองและหาความรูจากหนังสือเรียนได้สัก 2-3 ชั่วโมงก่อนไปโรงเรียน วันละ 2-3 ชั่วโมงนี้เป็นกำไรสุทธิ เพราะปกติมันจะทำการบ้านเสร็จตอนเย็นหรือหัวค่ำก่อนเขานอน

เมื่อ ผมเรียนธรรมศาสตร์ กลางวันต้องเป็นครู และครูอัสสัมชัญต้องทำงานหนักตลอดวัน การดูหนังสือธรรมศาสตร์ใช้เวลาค่ำ และเวลาเช้ามืดส่วนมากมักจะไปคางกับเพื่อนหลายคนที่กำลังเรียนธรรมศาสตร์ด้วยกัน เมื่อผมเรียนอยู่ที่อังกฤษ ยิ่งต้องพากเพียรเป็นพิเศษ เพราะรู้ว่าภาษาอังกฤษเราแพเปรียบเพื่อนนักเรียนด้วยกัน ส่วนมากผมเข้าห้องสมุดอ่านตำราตั้งแต่เช้า แล้วออกจากห้องสมุดกลับบ้าน เมื่อห้องสมุดปิด คือ ตอน 3 ทุ่มครึ่ง ถึงเวลาฟังคำบรรยายหรือเข้าห้องเรียนก็ไปถึงเวลาอาหาร ก็รับประทานอาหารในมหาวิทยาลัยหรือในที่ใกล้เคียง (มีเพื่อนนักเรียนไทยอีกคนหนึ่งช่วยบังคับใจซึ่งกันและกัน)

2. การจัดเวลาให้เหมาะ

มนุษย์เราจะเรียนตลอดเวลาไม่ได้ ถ้าทำเช่นนั้นอาจจะมีผลร้าย บางคนอาจจะเสียสติไปเลย ฉะนั้น จึงต้องมีเวลาพักผ่อน เฉพาะอย่างยิ่งใกล้ๆ สอบไล่ เมื่อเรียนอยู่ที่อัสสัมชัญ มีวันหยุดคือวันพฤหัสบดีและวันอาทิตย์แต่มีการบ้านให้ทำ นักเรียนก็มีวันเลือก ถ้าทำการบ้านวันพฤหัสบดีเย็นและคำวันพุธก็ไมทำงาน ถ้าจะหยุดพักผ่อนวันอาทิตย์ ก็รีบทำการบ้านในตอนเย็นและคำวันเสาร์ เป็นต้น เมื่อผมเรียนธรรมศาสตร์ เพื่อนๆ กับผมที่ดูหนังสือด้วยกันมักจะหยุดทำงานคำวันเสาร์ และเต็มวัน วันอาทิตย์ เมื่อผมเรียนที่อังกฤษ ก็ตัดสินใจพักงานวันพุธตั้งแต่เที่ยงเป็นต้นไป และพักวันเสาร์บาย ตลอดถึงเย็นวันอาทิตย์ คำวันอาทิตย์เริ่มทำงานเตรียมไปฟังคำบรรยายใหญ่เรื่องในวันจันทร์

ระยะ ก่อนสอบไล่เป็นระยะเวลาที่สำคัญ

โดยทั่วไปผมจะต้องพยายามหาเวลาหยุดให้สมองโปร่งก่อนสอบไล่ มากน้อยตามความเหมาะสมและจำเป็น ฉะนั้น หมายความว่าระยะเวลาก่อนจะถึงตอนหยุดพักให้สมองโปร่งนั้น ก็ต้องมทำงานมากเป็นพิเศษ ระยะนี้ต่างกันตามกาลเทศะ เมื่ออยู่อัสสัมชัญ ผมก็มประมาณ 2 สัปดาห์แล้ว หยุด สัปดาห์ก่อนหน้านั้น ทั้งสัปดาห์จากจันทร์ถึงศุกร์ วันศุกร์เป็นวันโตรุ่ง วันเสาร์วันอาทิตย์เป็นวันนอนพักผ่อน เมื่ออยู่อังกฤษ ตอนสอบ finals ปลายปีที่ 3 (ปีหนึ่งมี 3 ภาค) ก็มในภาคที่ 2 และพักผ่อนในภาคที่ 3 ก่อนสอบไล่

ที่ เรียกว่าพักผ่อนเพื่อให้สมองโปร่งนั้นก็ทำได้หลายวิธีต่างๆ กันแล้วแต่จะชอบ ได้กล่าวมาแล้วว่า เมื่ออยู่ธรรมศานตรนั้นผมนอนพักผ่อน เมื่ออยู่อัสสัมชัญผมใช้วิธีเดินเล่น คือตอนเช้าหรือบางที่ตอนค่ำ เดินจากบ้านที่ตลาดนอยมาทางเจริญกรุง เขาสี่พระยา ผ่านวัดเทพศิรินทร์ วงเวียนยี่สิบสองกรกฏา กลับบ้าน (เวลานั้นถนนที่เดินยังเปลี่ยวมือและสงบ) ขณะที่เดิน ก็นึกถึงสูตรคณิตศาสตร์ คิดทบทวนปีที่สำคัญในประวัติศาสตร์ ฯลฯ พลางชุมนุมกชุมนุมไม่ไปด้วย เมื่อผมเรียนอยู่อังกฤษ เวลาพักตามปกติก็คือไปดูหนัง เล่นบิลเลียด เป็นต้น แต่เมื่อพักให้สมองโปร่งก่อนสอบไล่ในภาค 3 ปีที่ 3 นั้น ผมใช้เวลาถกและอภิปรายกับเพื่อนนักศึกษาด้วยกันเป็นส่วนใหญ่ และดูหนังมากขึ้น แต่ไม่ดูหนังสือ

3. การถกอภิปราย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยม

ครูผู้สอนเป็นผู้ที่แนะนำวิชาอย่างถ้วนสมบูรณ์ และเป็นผู้นำในการถามการตอบในห้องเรียน นักเรียนด้วยกันไม่จำเป็นต้องนำเรื่องวิชาเรียนมาถกหรืออภิปรายกันมากนัก แต่ถึงในชั้นมัธยมก็ตาม ถานักเรียนใช้ความคิดความอ่านมากเพียงพอ ย่อมจะเกิดประเด็นให้พิจณาวิชันหากันได้ และจะเป็นประโยชน์แก่การเรียนมิใช่น้อย ในโรงเรียนมัธยมที่ทันสมัย ครูย่อมส่งเสริมให้มีการอภิปรายในหมู่นักเรียน เพื่อฝึกฝนให้สามารถใช้ความคิดโดยลำพังได้มากขึ้น

ใน การศึกษาขั้นอุดม การถกเถียง และอภิปรายระหว่างนักศึกษาเป็นของจำเป็น เมื่อผมเรียนธรรมศาสตร์ วิสัยของนักศึกษาที่จะอภิปรายถกเถียงประเด็นในวิชาการต่างๆ มีมาแต่เดิมแล้ว ตั้งแต่ครั้งยังเป็นโรงเรียนกฎหมาย ฉะนั้น เมื่อดูหนังสืออยู่กับเพื่อนๆ เป็นหมู่คณะ การอภิปรายโต้เถียงกันเป็นเป็นของธรรมดา เฉพาะอย่างยิ่งในเมื่อพวกเราเป็นพวกที่ไม่ได้ไปฟังคำบรรยายในตอนกลางวันเป็น ส่วนใหญ่

การถกอภิปรายมีผลช่วยทำให้แต่ละคนต้องศึกษาต่อ ต้องคิดต่อแล้วกลับมาถกอภิปรายต่อ
นี่แหละนักปราชญ์สมัยนี้เรียกกันเสียโกวว่า “บรรยากาศทางวิชาการ” (academic atmosphere)

แท้จริง ก็เป็นสิ่งที่พวกเรานักศึกษาสร้างกันได้ด้วยพวกเราตัวเอง แต่ถ้าอาจารย์เข้าช่วยแนะนำด้วยก็ยิ่งดี
ที่บันทึกว่ามหาวิทยาลัยเรามากจะไม่มียุทธศาสตร์ทางวิชาการนั้น
พวกคุณอาจารย์ก็ต้องรับผิดชอบที่ไม่ได้ช่วยอำนวยความสะดวก
แต่ไม่ควรลืมนักศึกษาก็สามารถช่วยสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นได้ ถ้าตั้งใจจะทำให้เกิดขึ้นจริง

เมื่อ ผมเรียนอยู่ที่อังกฤษ ได้พยายามจับกลุ่มเพื่อนๆ นักศึกษาด้วยกัน
สำหรับถกเถียงอภิปรายกันนอกเวลาเรียน เท่าที่จำได้มีอังกฤษ 1 คน อินเดีย 1 คน จีน 1 คน ลังกา 1 คน และไทย
1 คน บางคนก็ถนัดในวิชาหนึ่ง เพื่อนๆ ก็ได้ฟัง เพื่อนๆ ถนัดวิชาหนึ่งเพื่อนคนอื่นก็ได้ฟัง แต่ถึงจะถนัดในวิชาเดียวกัน
ตำราที่จะอ่านก็มีมากเหลือกำลังพวกเราแยกกันอ่านแล้วมาเล่าสู่กันฟัง ได้ประโยชน์ทั้งแตกฉาน และลึกซึ้ง
ยิ่งไกลสอบพวกเราเล็กลงหนังสือกันแล้ว แต่ดูบันทึกที่อยู่อธิบายเรื่องไว้อาจอธิบายง่ายๆ
มาผลัดกันตอบคนละข้อสองข้อให้คนอื่นฟังให้คนอื่นท้วง ความกระฉับกระเฉงในวิชาที่เกิดขึ้น แต่ละคน
สมองก็โปร่งเพราะไม่ต้องคร่ำเครียดอ่านตำรา ถ้าไม่เข้าใจตอนไหน ก็ซักเพื่อนเอา
เวลาจะตอบตอนสอบไล่ก็สามารถตอบได้รวดเร็วชัดเจน เพราะได้ขอมกกันมาแล้ว เคยถูกขัดคอกันมาแล้ว
และเคยหัดอภิปรายซึ่งกันและกันมาแล้ว

นักศึกษา ที่รัก ที่ผมอภิปรายมาข้างต้นนี้ ไม่ใช่เป็นมนต์คาถาที่จะนำไปสู่การเรียนเก่ง
การเรียนยอมตอเนื่องกันเป็นลูกโซ่ จากประถมไปมัธยม จากมัธยมไปอุดม
ถาจะพากเพียรตอเนื่องไปตลอดไปทุกช่วง จะเลือกพากเพียรเป็นตอนๆ ก็ได้ อยู่นิ่ง
สติปัญญาที่จะนำมาใช้ในชั้นอุดม ตออาศัยฝึกฝนมาแต่ชั้นมัธยม ตออาศัยความรู้พื้นฐานจากมัธยม

ถ้าเผื่อว่าเราบกพร่องอะไรในเบื้องล่าง เช่น ปรากฏว่าอ่อนประวัติศาสตร์ไป ตามเขาไม่ใคร่ทัน
ก็ตอพากเพียรย้อนกลับไปหาความรู้พื้นฐานเพิ่มเติมให้เพียงพอ เมื่อผมกลับจากสงครามโลกไปเรียนใหม่
รู้สึกวาทอຍทางคณิตศาสตร์ อ่านตำราไม่เข้าใจ กลุ่มเพื่อนก็ตอกลับไปซื้อหนังสือแคลคูลัสมาอ่านแล้วให้เพื่อนๆ ช่วย
แม่แต่ชั้นปริญญาตรีก็เช่นเดียวกัน ราคาคูใจที่เรียนประวัติศาสตร์เศรษฐกิจแต่ไม่รูประวัติศาสตร์ชาติอังกฤษพอ
ก็กลับไปหาหนังสือชุดมัธยมวาทอຍประวัติศาสตร์อังกฤษมาอ่านเสริมดู
ตอมาภายหลังจึงเกิดความพึงพอใจที่ใครเขาจะพูดอะไรกัน เราก็ตามเขาทัน

นักศึกษา ในคณะเศรษฐศาสตร์ ภาคปกติคงจะมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดเวลาให้เหมาะสมมากพอใช้
เพราะบางคนยังไม่สามารถวางตารางเวลาทำงานของตนได้
ถาเป็นเช่นนี้ก็ใครจะแนะนำให้พยายามกำหนดเวลาเสียให้ดี ชั่วโมงไหนฟังคำบรรยายอะไร
ทางมหาวิทยาลัยเขาจัดไว้แล้ว ที่สำคัญที่เราจะต้องฟังตัวเองช่วยตัวเอง
คือชั่วโมงที่ไม่มีมีการบรรยายจะต้องกำหนดไปว่า เราจะตออ่านหนังสือวิชาอะไร แล้วควบคุมใจให้ทำให้ได้
มีโยที่เพื่อนฝูงจะชักจูงให้ทำอะไรอย่างอื่นที่สนุกสนานกว่า
เราเสียอีกควรระวังชักจูงเพื่อนฝูงใหม่มาสนับสนุนซึ่งกันและกันให้เล่าเรียน
และเมื่อใดที่กำหนดในตารางเวลาเผื่อไว้แล้วว่ จะมีชั่วโมงเที่ยว จะมีวันสำหรับเล่น ก็ควรจะทำได้ไม่ยากนัก

นักศึกษา ในภาคค่ำจะเล่าเรียนได้ยากกว่านักศึกษาภาคปกติเพราะถ้าใครไม่มีงานทำในภาค กลางวัน
และควบคุมใจไม่ได้ ในไม่ช้าก็จะเริ่มชวนกันไปทำอย่างอื่นที่ไม่ใช่การศึกษา และถาเริ่มชวนกันไปเป็นนิสัยแล้ว
การเที่ยว การเตร แมจะไม่ถึงกับเสเพล ก็จะเลยลามาเป็นอาฉินิสัย เช่น เพียงแต่นั่งคุยกันที่ร้านกาแฟ วันแรกก็
1 ชั่วโมง ตอๆ ไปก็คุยกันไป มากุคนมากเรื่องขึ้นก็ยิ่งเสียเวลามากขึ้น และยังถามีการชักนำกันให้ “ใจแตก” (คำเกา
แต่ได้ความหมายดี) มากๆ เขาไม่นานน้อาจจะถึงเสเพล

จะนั้น สำหรับนักศึกษาภาคค่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผมขอแนะนำให้พยายามคุมใจของตนให้ดี
พยายามจัดตารางทำงานของตนเองในเวลากลางวันให้มีเรียนมากพอสมควร หยอนใจบาง พอหอม ปากหอมคอ
แล้วควบคุมใจตนให้ปฏิบัติตามคำสั่งของตนเองจนได้ ถาใครหาอาชีพทำในตอนกลางวันได้ก็ดีเหมือนกัน
จะเป็นประโยชน์หลายสถาน กันใจแตกได้งายขึ้น

มีผู้ปกครองนักศึกษาภาคค่ำหลายคนมาบันทึกให้ฟังว่า บุตรหลานของตนนั้นเรียนภาคค่ำแล้วกลับบ้านดึก
ปรากฏว่าที่ดึกนั้นดึกจริงๆ คือถึงสองยามหรือ 5 ทุ่ม แทจจริงการเรียนภาคค่ำเรียนถึง 2 ทุ่มก็เลิก

แม้จะขยันเข้าห้องสมุดอีกก็คงไม่เกินชั่วโมงครึ่ง ใครกลับบ้านดึกถึง 5 ทุ่มน่าจะไม่ใช่เพราะเรียน น่าอดสู ผมอยากจะเสนอให้ผู้ปกครองสงเคราะห์เลี้ยงมาคอยรับกลับบ้านแบบนักเรียนอนุบาล

ข้อคิด เหล่านี้เขียนขึ้นให้นักศึกษาเกิดสติรำลึกได้ว่า เรามาเรียนเรียนให้เก่ง วิธีที่จะเรียนให้เก่ง ก็ได้กล่าวไว้ตามประสบการณ์ แต่ใครมีวิธีที่ดีกว่า ก็ยิ่งดี ขอที่ควรจำต่อไปก็คือ นักศึกษามีใครจะมีตนเองที่จะเรียนให้เก่งเท่านั้น จะต้องเรียนให้เก่งกว่าครูบาอาจารย์ด้วย มิฉะนั้นโลกจะเจริญได้อย่างไร

ที่มา [ประชาชาติธุรกิจ](#)